

**Силабус курсу Психологія
2019- 2020 навчального року**

Назва курсу	Психологія
Адреса викладання курсу	Вул. Університетська, 1
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філософський факультет, кафедра психології
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 03 Гуманітарні науки. Спеціальність 035 Філологія. Спеціалізація 035.03 слов'янські мови та літератури (переклад включно)
Викладачі курсу	Кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології Гребінь Наталія Валеріївна
Контактна інформація викладачів	Mob.: 095 224 18 05 e-mail : nataliya.hrebin@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю)
Сторінка курсу	Розміщена в освітньому електронному середовищі Moodle http://e-learning.lnu.edu.ua/login/index.php
Інформація про курс	Програмою курсу «Психологія» для студентів філологічного факультету передбачено розкриття широкого кола питань загальної психології: співвідношення об'єкта та предмета психології, завдань та методів сучасної науки, психічних процесів, психічних станів та властивостей, індивідуально-типологічних особливостей особистості, основ персонології та ін. з метою розкрити сутність психічних явищ, розширити професійний світогляд в результаті ознайомлення з розвитком психології як науки, сформувати уміння та навички саморефлексії, а також свідомого самоконтролю та саморегуляції власних психічних станів та поведінки
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Психологія» є нормативною дисципліною, яка викладається в 5 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	Метою вивчення нормативної дисципліни «Загальна психологія» є сформувати у студентів поняття про наукову психологію: її основні категорії, закономірності, практичні можливості
Література для вивчення дисципліни	<p align="center">Рекомендована література Базова</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гиппенрейтер Ю.Б. Введение в общую психологию. / Ю.Б.Гиппенрейтер. - М.: Изд-во «Астрель»,- 2008. - 352 с. 2. Дубравська Д. М. Основи психології: Навчальний посібник. / Д. М. Дубравська.– Львів : Світ, 2001. – 280 с. 3. Загальна психологія. / За заг. ред. С. Д. Максименка. Підручник. – Вінниця : Нова книга, 2004. – 704 с. 4. Изард К. Психология эмоций / К. Изард. – СПб.: Питер,1999. – С.15-59, 74-89; 5. Кун Д. Основы психологии: все тайны поведения человека. – СПб.: Прайм-Еврознак, 2003. – 864 с. 6. М'ясоїд П. А. Курс загальної психології: у 2 т.: Підручник / П. А. М'ясоїд. – К. : Алеута, 2011. – 496 с. 7. Основи психології: Підручник / За заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. – К. : Либідь, 2002. – 630 с. 8. Психологія: підруч. для студ.вищ.навч.закл./Т.Б.Партико, С.Л.Грабовська, А.О.Вовк та ін.; за заг.ред. Т.Б.Партико. – К.: Ін Юре, 2014. – 664 с. 9. Психологія: Підручник / Ю.Л. Трофімов, В.В.Рибалка, П.А.Гончарук та ін.; за ред. Ю.Л.Трофімова. – К.: Либідь, 2003. – 560 с. 10. Скрипченко О. В. Загальна психологія / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін.: Посібник – К. :

Каравела, 2012. – 464 с.

11. Цигульська Т. Ф. Загальна та прикладна психологія: Навчальний посібник. / Т. Ф. Цигульська. – К. : Наукова думка, 2000. – 190 с.
12. Цимбалюк І. М. Психологія. / І. М. Цимбалюк. – К. : ВД «Професіонал», 2004. – 304 с.

Допоміжна

13. Андреева Г.М. Социальная психология М.: Наука, 1994. – 325 с.
14. Василюк Ф.Е. Психология переживаний: Анализ преодоления критических ситуаций. – М.: Изд-во МГУ, 1984. – С. 31-48.
15. Годфруа Ж. Что такое психология: В 2-х т. Т. 1: Пер. с франц.-М.: Мир 1992. - 430 с.
16. Вікова та педагогічна психологія: Навч. посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. 2-ге вид. – К. : Каравела, 2007. – 400 с.
17. Годфруа Ж. Что такое психология: В 2-х т. Т. 2: Пер. с франц.-М.: Мир, 1992.-376 с.
18. Иванников В.А. . Эйдман Е.В. Структура волевых качеств по данным самооценки. //Психологический журнал. 1990. Т.11-№3. С.39-49.
19. Иванников В.А. Воля: Миф или реальность. // Вестник МГУ.Серия 14. ПСИХОЛОГИЯ. - 93. №2. С.-70-73.
20. Ильин Е.П. Психология воли. СПб.: Питер, 2000. С.44-47, 88-213.
21. Ильин Е.П. Эмоции и чувства. – СПб.: Питер, 2001. - С. 13-17; 99-129; 437-454; С. 66-98.
22. Крайг Г. Психология развития. - СПб.: Питер, 2000. - 992 с.
23. Немов Р. С. Психология. Кн. 1. – М.: ВЛАДОС, 2003. – 688 с.
24. Майерс Д. Социальная психология. – СПб: Питер, 1997 – 688 с.
25. Партико Т. Б. Курс загальної психології: Навч. посібник. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2002. – 208 с.
26. Квинн В. Прикладная психология. - СПб.: Издательство «Питер», 2000. – 560 с.
27. Кириленко Т. С. Психологія: емоційна сфера особистості : Навчальний посібник. / Т. С. Кириленко. – К. : Либідь, 2007. – 256 с.
28. Клименко В. В. Психологія творчості.: Навчальний посібник. / В.В. Клименко. – К. : Центр навч. літератури, 2006. – 480 с.
29. Крейдун Н.П. Зімовін О.І. Гендерні особливості вольової сфери особистості / Н.П. Крейдун, О.І. Зімовін // Вісник Харківського національного університету. Серія Психологія. – 2011. -№937. – С. 155-158.
30. Основы практичної психології: Підручник / За заг. ред. В. Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелева та ін. – К. : Либідь, 2003. – 536 с.
31. Психология личности: Словарь-справочник / Под ред. П. П. Горностая, Т. М. Титаренко. – К.: Рута, 2001. – 320 с.
32. Помиткіна Л.В. Помиткіна Л.Є. Розвиток особистісних якостей, необхідних для прийняття рішень майбутніми професіоналами / Л.В. Помиткіна, Л.Є. Помиткіна
33. Практикум із загальної психології / За ред. Т. І. Пашукової. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2000. – 204 с.
34. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности: основные положения, исследования и применение. – СПб: Питер-Пресс, 1997. – 608 с.
35. Шадриков В.Д. Введение в психологию: эмоции и чувства / В.Д. Шадриков. – М.: Логос, 2002. С. 5-14.
36. Шамлян К. Вольові якості в структурі особистості та проблема виховання у вищій школі / К. Шамлян // Педагогіка та психологія професійної освіти. -2012. -№6.. – С. 172-180.
37. Штепа О.С. Самоменеджмент (самоорганізація особистості): навч. Посібник / О.С.Штепа. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012 – 362 с.

Електронний ресурс: <https://nobaproject.com/textbooks/tori-kearns-new-textbook>

Тривалість курсу

90 год.

Обсяг курсу	32 годин аудиторних занять. З них 16 годин лекцій, 16 годин практичних занять та 58 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	По закінченню курсу, студенти повинні знати: <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні наукові психологічні категорії 2. Психологічне походження індивідуальних особливостей людини 3. Психологічні особливості різних етапів розвитку особистості 4. Особливості міжособистісного спілкування вміти: <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналізувати психічні стани та явища 2. Вступати в наукові дискусії, аргументувати власну думку, користуючись термінами наукової психології 3. Психологічно свідомо підходити до розв'язання професійних та особистих проблем.
Ключові слова	Психіка, психічне явище, психічні процеси (пізнавальні, емоційно-вольові), психічні стани, психічні властивості, темперамент, характер, здібності, індивід, індивідуальність, особистість, міжособові взаємини, соціалізація, інститути соціалізації
Формат курсу	Змішаний (лекції – онлайн, практичні- оффлайн)
	Проведення лекцій, практичних робіт та консультації для кращого розуміння тем
Теми	Подано у формі СХЕМИ КУРСУ**
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці семестру тестовий
Пререквізити	-
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, проектно-орієнтоване навчання, дискусія
Необхідне обладнання	Мультимедійний проектор, комп'ютер, динаміки
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. <ul style="list-style-type: none"> • практичні заняття : 32% семестрової оцінки; максимальна кількість балів - 32 • практичні роботи- 18% семестрової оцінки; максимальна кількість балів - 18 • контрольні заміри (модулі): 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів - 50 Підсумкова максимальна кількість балів 100
Питання до заліку	<ol style="list-style-type: none"> 1. Психологія як наука. 2. Етапи розвитку психології. 3. Галузі психологічної науки. 4. Методи психології. 5. Принципи психологічної науки 6. Індивід, людина, особистість, індивідуальність. 7. Особистість: загальна психологічна характеристика. 8. Структура особистості. 9. Основні теорії особистості 10. Особистість у психоаналітичній теорії З.Фрейда. 11. Становлення особистості. Гуманістичні погляди А.Маслоу.

	<ol style="list-style-type: none"> 12. Мотиваційна сфера особистості. 13. Мотив і мотивація. Види потреб у теорії А.Маслоу. 14. Самоактуалізація особистості. 15. Теорія особистості за Е.Еріксоном 16. Біхевіоральний напрям у теоріях особистості. 17. Роль поведінки у житті людини (теорія Уотсона). 18. Гештальтпсихологія 19. Загальна характеристика психології емоцій. 20. Функції емоцій, Різновиди емоційних явищ (афект, пристрасть, настрої тощо). 21. Загальна характеристика психології почуттів. 22. Стрес. 23. Відчуття та сприймання людини. Загальна характеристика. 24. Відчуття людини, Види та закономірності. 25. Особливості людського сприймання. 26. Психологія уваги. Значення уваги в житті та діяльності людини. 27. Види уваги, їх розвиток в процесі навчання. 28. Форми уваги. 29. Властивості уваги. 30. Види пам'яті. 31. Характеристика процесів пам'яті. 32. Умови ефективного запам'ятовування. 33. Типи пам'яті. Індивідуальні відмінності пам'яті та патологія. 34. Мислення людини. Загальна характеристика. 35. Види індивідуального мислення. 36. Соціальне мислення. 37. Уява 38. Поняття про темперамент. Історія розвитку поняття. 39. Темперамент. Психофізіологічна типологія І.Павлова. 40. Структура темпераменту. Сучасні дослідження темпераменту. 41. Психологія характеру. Поняття про характер. Характер і темперамент. 42. Відчуття та сприймання людини. Загальна характеристика. 43. Загальні здібності. 44. Спеціальні здібності. 45. Обдарованість, талант, геніальність. 46. Соціально-психологічна сфера особистості 47. Соціалізація. Етапи соціалізації. 48. Соціальні групи. 49. Спілкування: функції та види 50. Конфлікти: види, особливості розв'язання
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Схема курсу

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
3.09 1 тиж	Тема 1. Психологія як наука та практика на сучасному етапі свого розвитку. 1. Психологія як наука: її витoki та місце в системі сучасних наук. 2. Типи психологічних знань. 3. Об'єкт, суб'єкт та предмет психології. 4. Галузі сучасної психології. 5. Завдання та основні тенденції розвитку психології. 6. Етапи становлення психології як науки, напрямки сучасної психології.	Лекція, презентація до лекції	Гиппенрейтер Ю. Б. Введение в общую психологию: Курс лекций. / Ю.Б. Гиппенрейтер. – М.: «ЧеРо», при участии издательства «Юрайт», 2002. – С. 7–19, 48–63. Маноха І. П. Роменець В. А. Історія психології ХХ століття. – К. : Либідь, 2007. – 832 с. Основи психології / [Під заг. ред. О.В. Киричука, В.А. Роменця].— К.: Наукова книга, 1997. - С.9-45. Психологія. Підручник для студентів ВНЗ./ [За ред. Ю.Л. Трофімова]. – К.: Либідь, 2000 – С. 12-15, 50-53. Психологія : підруч. для студ. Вищ. Навч. Закл. / Т. Б. Партико, С. Л. Грабовська, А. О. Вовк та ін.; за аг. Ред.. Т. Б. Партико. – К.: Ін Юре, 2014. – 664с.	2 год Охарактеризуйте психологію як галузь знань; дайте визначення об'єкту та предмету психології. Проаналізуйте причини різноманітності підходів до вивчення психологічних явищ у сучасній психології. Поясніть, чому виникають суперечки щодо об'єкту сучасної психології? Визначіть місце психології серед інших галузей знань. Як психологія пов'язана із гуманітарними, природничими науками? В чому полягає практичне значення психології? Які очікування Ви маєте від вивчення психології? Який зв'язок між Вашою спеціальністю (спеціалізацією) та психологією Ви можете відстежити. Назвіть приклади. Проаналізуйте галузі психології. Які з них Вам видаються найбільш актуальними, поясніть свою думку.	Завдання до практичного заняття
9.09 2	Тема 1. Психологія як наука та практика на	Практичне заняття,		2 год Завдання для роботи в	Виконується протягом

тиж	сучасному етапі свого розвитку	опитування, групова робота		дискусійних групах: <ul style="list-style-type: none"> ◦ Які проблеми сьогодення (в світі, та в Україні зокрема) є викликом для сучасної психології. Створіть свій лист топ-10 актуальних проблем, які мають мати нагальне вирішення за участю психологічної науки. ◦ Спробуйте спрогнозувати футуристичну проблематику, з якою неминуче стикнется людина недалекого майбутнього, яка потребуватиме вирішення за допомогою психології. Створіть свій топ-10 проблем, що вирішуватиме психологія. ◦ Які психологічні проблеми піднімаються сьогодні в світі кінематографу. Проаналізуйте та проілюструйте конкретними фільмами, серіалами, анімаційними фільмами, мультиплікаційними фільмами тощо 	заняття
17.09 3 тиж	Тема 2. Методи психологічної науки. 1. Класифікація методів психології. 2. Методи пояснення психіки людини. Теоретичні, організаційні методи. Емпіричні методи (спостереження,	Лекція, презентація до лекції	Гиппенрейтер Ю.Б. Введение в общую психологию. / Ю.Б.Гиппенрейтер. - М.: Изд-во «Астрель»,- 2008. - 352 с. Фрейджер Р., Фейдимен Д. Личность: теории, эксперименты, упражнения. – СПб., 2002. Майерс Д. Социальная психология. – СПб: Питер, 1997 – 688 с. Основи психології / [Під заг. ред. О.В. Киричука, В.А. Роменця].— К.: Наукова книга, 1997. - С.9-45. Психологія : підруч. для студ. Вищ. Навч. Закл. / Т.	2 год 1. Вкажіть на сильні та слабкі сторони емпіричних методів, таких як спостереження, експеримент, опитування, проєктивні методи тощо. 2. Які наукові способи впливу на психіку ви знаєте? 3. Розкрийте проблематику	Завдання до практичного заняття. Практична робота «Спостереження» - до 23.10

	<p>експеримент, опитування та інші).</p> <p>3. Методи опрацювання даних та інтерпретаційні методи (кількісні, якісні).</p> <p>4. Методи розуміння психіки</p> <p>5. Методи впливу на психіку</p>		<p>Б. Партико, С. Л. Грабовська, А. О. Вовк та ін.; за аг. Ред.: Т. Б. Партико. – К.: Ін Юре, 2014. – с. 73-102.</p>	<p>етики проведення психологічного дослідження.</p> <p>4. Опишіть конкретний психологічний експеримент, який Ви знаєте (мета, автори експерименту, країна, в яких роках проводився, які результати отримані, які висновки можна зробити за цими результатами, наскільки співзвучними до сучасних реалій виявилися результати експерименту, які недоліки мала схема проведення експерименту, як можна вдосконалити експеримент?).</p> <p>5. Провести спостереження (див. додаток 1; термін здачі звіту – перша контрольна робота).</p>	
<p>23.09 4 тиж</p>	<p>Тема 2. Методи психологічної науки.</p>	<p>Практичне заняття, опитування, групова робота</p>		<p>2 год</p> <p>Завдання для роботи в дискусійних групах: розробити схему експериментального дослідження наступної наукової проблеми: «Вплив музики на емоційну сферу дошкільнят», «Зв'язок проведення часу у соціальних мережах з настроєм підлітків», «Вплив тривоги на мовлення студента».</p>	<p>Виконується протягом заняття</p>

1.10 5 тиж	Тема 3. Індивідуально-типологічні особливості особистості. <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про темперамент. 2. Теорії темпераменту (гуморальна, конституційна, фізіологічна, регуляторна, багатфакторна, т. Г.Ю. Айзенка) 3. Типи темпераменту та їх психологічна характеристика 4. Поняття про характер, історія вчень про характер. 5. Типологія характеру (типи орієнтацій характеру, акцентуації характеру) 6. Чинники формування характеру 7. Здібності. Поняття про природу здібностей. Види здібностей (загальні/спеціальні).. (на самостійне опрацювання) 	Лекція, презентація до лекції	Капрара Дж. Сервон Д. Психология личности. – М.:СПб.: Питер, 2003. – С. 122-127. Клепіков О. І. Кучерявий І.Т. Основи творчості особи. – К. : Вища школа, 1996. – 295 с. Леонгард К. Акцентуированные личности. – Киев : Вища школа, 1989. – 375 с. Психология и психоанализ характера. Хрестоматия по психологии и типологии характеров / ред.- сост. Д. Я. Райгородский. – Самара : «Бахрах», 1997. Психология : підруч. для студ. Вищ. Навч. Закл. / Т. Б. Партико, С. Л. Грабовська, А. О. Вовк та ін.; за аг. Ред. Т. Б. Партико. – К.: Ін Юре, 2014. – с. 229-301. Роменец В. А. Психология творчості. – К. : Либідь, 2001.	2 год <ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізуйте, як тип темпераменту впливає на життєдіяльність людини, на особисте життя, на професійну діяльність. 2. Надайте психологічні рекомендації кожному типу темпераменту для покращення ефективності діяльності, попередження проблемних моментів в житті. 3. Чи існують статеві особливості темпераменту? 4. Чи визначають особливості темпераменту психологічну сумісність/несумісність між людьми? 5. Чим риси характеру відрізняються від рис темпераменту? 6. Опишіть сильні та слабкі сторони акцентуації характеру. 7. Обдарована особистість: як виховувати, навчати та розвивати; особливості обдарованої людини 	Завдання до практичного заняття.
7.10 6 тиж	Тема 3. Індивідуально-типологічні особливості особистості.	Практичне заняття, опитування, групова робота		2 год Питання до дискусії у малих групах: запропонуйте свою модель навчання обдарованих студентів на своєму факультеті. Що потрібно змінити в системі викладання, аби втілити цю модель в життя.	Завдання виконується протягом практичного заняття
15.10	Тема 4. Психологія	Лекція,	Фрейджер Р., Фейдимен Д. Личность: теории,	2 год	Завдання до

7 тиж	особистості. 1. Поняття про людину, індивід, індивідуальність, особистість 2. Психологічна структура особистості 3. Потребнісно-мотиваційна сфера особистості 4. Захисні механізми особистості 5. Розвиток та становлення особистості 6. Розвиток особистості за Е. Еріксоном 7. Особистісна зрілість. Ознаки особистісної зрілості (самостійне опрацювання)	презентація до лекції	експерименти, упражнения. – СПб., 2002. Психологія : підруч. для студ. Вищ. Навч. Закл. / Т. Б. Партико, С. Л. Грабовська, А. О. Вовк та ін.; за аг. Ред.. Т. Б. Партико. – К.: Ін Юре, 2014. – с. 73-102. Теория личности в западно-европейской и американской психологии // Ред.-сост. Д. Я. Райгородский. – Самара, 1996. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности. – СПб.: Питер, 1998.	1. Дайте визначення поняттям : «індивід», «індивідуальність», «особистість» 2. Проаналізуйте психологічну структуру особистості в різних наукових теоріях та концепціях. 3. Дайте визначення мотиваційному конфлікту, наведіть приклади до трьох типів мотиваційного конфлікту. 4. Як і що покликані захищати «захисні механізми психіки»? шляхом самостереження визначте, які захисні механізми Вам властиві. 5. Наведіть ознаки особистісної зрілості, вказуючи науковця, який їх запропонував.	практичного заняття.
21.10 8 тиж	Тема 4. Психологія особистості.	Практичне заняття, опитування, групова робота Тестування (контрольна робота)		2 год Завдання для роботи в дискусійних групах: Наведіть п'ять домінуючих ціннісних орієнтацій, які властиві вашим одногрупникам (характеризують вашу групу в цілому).	Завдання виконується протягом практичного заняття
29.10 9 тиж	Тема 5. Пізнавальні психічні процеси: відчуття, сприймання, увага, пам'ять. 1. Відчуття як початкова ланка пізнавальних процесів.	Лекція, презентація до лекції	Психологія : підруч. для студ. Вищ. Навч. Закл. / Т. Б. Партико, С. Л. Грабовська, А. О. Вовк та ін.; за аг. Ред.. Т. Б. Партико. – К.: Ін Юре, 2014. – с. 358-445; 519-533. Дормашев Ю. Б., Романов В. Я. Психология внимания.— М.: Тривола, 1995.— 348 с. Зайка Е.В. Экспериментальная психология памяти: основные методики и результаты исследований /	2 год. 1. У чому полягає принципова відмінність уваги від усіх інших пізнавальних процесів? 2. Опишіть можливі шляхи тренування концентрації, стійкості, переключення	Завдання до практичного заняття.

	<p>2. Види відчуттів та їх особливості, класифікація відчуттів.</p> <p>3. Властивості та закономірності відчуттів.</p> <p>4. Загальна характеристика сприймання.</p> <p>5. Види сприймання та їх класифікація.</p> <p>6. Особливості сприймання.</p> <p>7. Індивідуальні відмінності сприймання.</p> <p>8. Поняття про увагу та її основні функції.</p> <p>9. Види уваги.</p> <p>10. Основні властивості уваги.</p> <p>11. Поняття про пам'ять та її основні функції. Види пам'яті, процеси пам'яті, індивідуальні особливості пам'яті (на самостійне опрацювання)</p>		<p>Е.В. Заика // Практична психологія та соціальна робота. – 2002.- №9-10.- С. 10-16.</p> <p>Савченко Т. Л. Особливості системної організації уваги та загальні принципи її корекції як засіб оптимізації професійної діяльності педагогів // Актуальні проблеми психології.— Т. 5.— Ч. 3.— К., 2004.— С. 182–193.</p> <p>Хитч Г.Дж. Чем ограничивается объем рабочей памяти у детей? Теоретические и прикладные аспекты развития учебных способностей/ Г.Д.Хитч, Д.Н.Тауз, У.Хаттон // Психология обучения.- 2002.- №7.- С. 50-51.</p>	<p>та розподілу уваги.</p> <p>3. Які види пам'яті у Вас розвинені найкраще? Обґрунтуйте свою думку, проілюструйте прикладами з власного життя.</p> <p>4. Які ви знаєте прийоми ефективного запам'ятовування?</p> <p>5. Чи існує явище повного забування? Чому людина часто не може пригадати інформацію?</p>	
4.11 10 тиж	Тема 5. Пізнавальні психічні процеси: відчуття, сприймання, увага, пам'ять.	Практичне заняття, опитування, групова робота		2 год. Групова робота за варіантами «Відчуття та сприймання»[додаток А]	Завдання виконується протягом практичного заняття
12.11 11 тиж	Тема 6. Мислення: поняття, види, форми, основні стадії процесу мислення. Поняття про мовлення, його функції та види. Уява: психологічні механізми, види уяви. 1. Мислення як вища	Лекція, презентація до лекції	<p>Психологія : підруч. для студ. Вищ. Навч. Закл. / Т. Б. Партико, С. Л. Грабовська, А. О. Вовк та ін.; за аг. Ред.. Т. Б. Партико. – К.: Ін Юре, 2014. – с.447-518.</p> <p>Загальна психологія: Підручник / [О.В.Скрипченко, Л.В. Волинська, З.В. Огороднійчук та ін.]. – К.: Либідь, 2005. – 464 с. – С. 198 – 210.</p>	2 год. 1. Порівняйте такі процеси, як відчуття та сприймання з процесом мислення. 2. Які види мислення Ви найчастіше	Завдання до практичного заняття.

	<p>форма пізнавальної діяльності.</p> <ol style="list-style-type: none"> Види мислення та їх класифікації. Процес мислення, основні стадії. Мисленнєві операції. Логічні форми мислення. Індивідуальні особливості мислення. Поняття про мовлення. Види мовлення. Основні особливості та індивідуальні відмінності мовлення Етапи становлення мовлення. Психологічні механізми та види уяви (на самостійне опрацювання). 		<p>Кашапов М.М. Психология творческого мышления профессионала [Текст] / М. М. Кашапов. - М.: ПерСЭ, 2006. - 640 с.</p> <p>Моляко В. А. Творческая конструктология (пролегомены) / В. А. Моляко. – К. :ОсвітаУкраїни, 2007. – 388 с.</p> <p>Ниренберг Дж. И. Искусство творческого мышления / Дж. И. Ниренберг ; пер. с англ. ; худ. обл. М. В. Драко. – Мн. : ООО «Попурри», 1996. – 240 с.</p> <p>Психологія: Підручник / [Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та ін.; за ред. Ю.Л. Трофімова]. – К.: Либідь, 2001. – 560 с. – С. 185–215.</p> <p>Роменець В. А. Психологія творчості: навчальний посібник. – К.: Либідь, 2001. – 288 с.</p>	<p>використовуєте у навчанні? Обґрунтуйте, проілюструйте прикладами.</p> <ol style="list-style-type: none"> Які індивідуальні відмінності характеризують мислення людини? Визначте характерні ознаки творчого мислення. Який зв'язок можна простежити між мовленням та іншими пізнавальними процесами? Проаналізуйте проблематику білінгвізму. Роль уяви в творчому процесі, проілюструйте конкретними прикладами зі свого життя та з життя відомих творчих особистостей. <p>Напишіть есе на тему «Мої дитячі мрії» (проаналізуйте як змінювалися мрії протягом Вашого дитинства до тепер, з чим це було пов'язано, що Ви робили (робите) для досягнення мрії, чи допомагає Вам фантазування у Вашому житті, чи доцільно мріяти?)</p>	
18.11 12 тиж	Тема 6. Мислення: поняття, види, форми, основні стадії процесу мислення. Поняття про мовлення, його функції та види. Уява: психологічні механізми, види уяви.	Практичне заняття, опитування, групова робота		2 год.	
26.11 13 тиж	Тема 7. Афективна сфера особистості. 1. Визначення емоцій	Лекція, презентація до лекції	Василюк Ф.Е. Психология переживаний: Анализ преодоления критических ситуаций. – М.: Изд-во МГУ, 1984. – С. 31-48.	2 год. 1. Чим емоції відрізняються від почуттів?	Завдання до практичного заняття.

	<p>та почуттів: специфічні ознаки та властивості.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Функціональне значення емоцій та почуттів в житті людини. 3. Теорії емоцій. 4. Характеристика окремих видів фундаментальних емоцій (інтерес, радість, здивування, гнів, відраза, презирство, страх, сором, сум, провина). 5. Характеристика окремих видів почуттів (кохання, дружба, прив'язаність, задріть). <p>Поняття про емоційні стани людини (настрій, пристрасть, екстаз, афект, натхнення, тривога, апатія, фрустрація, депресія, емоційне вигорання, емпатія).</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Стрес та його вплив на життєдіяльність людини. 7. Поняття про копінг, основні копінг стратегії особистості (на самостійне опрацювання). 		<p>Ильин Е.П. Эмоции и чувства. – СПб.: Питер, 2001. – С. 13-17; 99-129; 437-454; С. 66-98.</p> <p>Изард К. Психология эмоций / К. Изард. – СПб.: Питер, 1999. – С.15-59, 74-89;</p> <p>Мақдауголл У. Различие эмоций и чувства // Психология эмоций. Тексты / под ред. В. Вилонас, Ю. Гиппенрейтер. - М.: Изд-во МГУ, 1993. – С. 107-113.</p> <p>Психологія : підруч. для студ. Вищ. Навч. Закл. / Т. Б. Партико, С.Л. Грабовська, А.О. Вовк та ін.; за заг. Ред. Т.Б. Партико. – К. : ІнЮре, 2014. – С.535-538; С.542-549.</p> <p>Шадриков В.Д. Введение в психологию: эмоции и чувства / В.Д. Шадриков. – М.: Логос, 2002. С. 5-14.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 2. Які основні функції емоцій та почуттів? 3. Які емоції відносять до базових (фундаментальних) за К. Изардом, чому? 4. Характеристика окремих видів емоцій, почуттів та емоційних станів (завдання для роботи в трійках). 5. Дайте визначення поняттю «копінг», охарактеризуйте основні «копінг стратегії». 	
2.12 14 тиж	Тема 7. Афективна сфера особистості	Практичне заняття, опитування,		2 год. Проаналізувати одну із запропонованих статей.	

		групова робота		<ol style="list-style-type: none"> 1. Робсон Д. Мбукі-мвукі: Емоції, які не мають назви в нашій мові [http://www.bbc.com/ukrainian/vert-cap-38773137] 2. Вайнер Е. Темний секрет щастя, яким володіють мешканці Бутану [http://www.bbc.com/ukrainian/vert-tra/2015/12/151224_vert_tra_bhutans_dark_secret_to_happiness_vp] 3. Вайнер Е. Нація, яка любить сумувати [http://www.bbc.com/ukrainian/vert-cap-38161263] 4. Робсон Д. Життя без емоцій [http://www.bbc.com/ukrainian/vert-fut/2015/08/150826_vert_fut_live_without_emotions_vp] 5. Резерфорд А. Зачем люди научились плакать [http://www.bbc.com/russian/verticals/vert_fut/2016/06/160615_vert_fut_everything_about_crying] 6. Геддес Л. Так ли плохо быть по-британски сдержанным? [http://www.bbc.com/russian/uk/2016/06/160608_vert_fut_is_being_reserved_such_a_bad_thing] 7. Водопьянова Н. Е. Синдром психического выгорания в коммуникативных профессиях / / Психология здоровья / Н. Е. Водопьянова ; под ред. Г. С. Никифорова. -СПб. : Издательство СПб ГУ, 2000. - С. 443-463. <p>Городовіченко В. М. Емоційне вигорання-плата за співчуття /</p>	
--	--	-------------------	--	---	--

				В.М. Городовіченко // Медсестринство. №3, 2013. –С. 30-33.	
10.12 15 тиж	<p>Тема 8. Вольова сфера особистості. Тема 9. Соціально-психологічні основи спілкування.</p> <p>8. Поняття про вольові психічні процеси.</p> <p>9. Базальні (первинні) вольові якості: енергійність, терплячість, витримка, сміливість.</p> <p>10. Етапи вольових дій.</p> <p>11. Системні (вторинні) вольові якості: цілеспрямованість, наполегливість, принциповість, самостійність, ініціативність, рішучість, організованість.</p> <p>12. Параметри оцінювання вольових якостей особистості (сила, стійкість, широта та спрямованість).</p> <p>13. Сила волі. Розвиток сили волі.</p>	Лекція, презентація до лекції	<p>Иванников В.А. Воля: Миф или реальность. // Вестник МГУ.Серия 14. ПСИХОЛОГИЯ. - 93. №2. С.-70-73.</p> <p>Иванников В.А. . Эйдман Е.В. Структура волевых качеств по данным самооценки. //Психологический журнал. 1990. Т.11-№3. С.39-49.</p> <p>Ильин Е.П. Психология воли. СПб.: Питер, 2000. С.44-47, 88-213.</p> <p>Крейдун Н.П. Зімовін О.І. Гендерні особливості вольової сфери особистості / Н.П. Крейдун, О.І. Зімовін // Вісник Харківського національного університету. Серія Психологія. – 2011. -№937. – С. 155-158.</p> <p>Шамлян К. Вольові якості в структурі особистості та проблема виховання у вищій школі / К. Шамлян // Педагогіка та психологія професійної освіти. -2012. -№6.. – С. 172-180.</p>	2 год. Тема 9. Соціально-психологічні основи спілкування.	Завдання до практичного заняття.
16.12 16 тиж	<p>Тема 9. Соціально-психологічні основи спілкування. Виконання контрольних тестових завдань з другого модулю (теми 5-8).</p>	Практичне заняття, опитування, групова робота. Тестування		2 год.	

**ДОДАТОК А. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ГРУПОВОЇ РОБОТИ «ВІДЧУТТЯ ТА СПРИЙМАННЯ»
1 варіант**

1. Розкрийте специфічні риси відчуттів як психічного процесу.
2. Як називається властивість сприймання, що дозволяє зберегти незмінними якості предмета незалежно від того, з якої відстані, під яким кутом і при якому освітленні він сприймається.
3. Який закон сприймання ілюструє малюнок датського психолога Е.Рубіна:

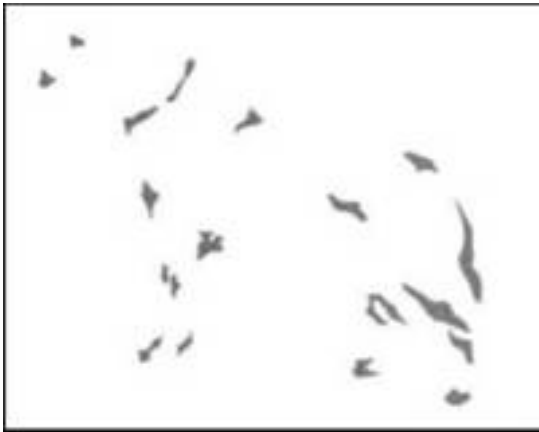

4. Яка закономірність відчуттів виявляється у наступному прикладі: Людина не побачила яскравого спалаху світла, а лише відчула біль в очах.
5. Ви – вчитель іноземної мови у 6-му класі. В результаті спостереження за навчальною діяльністю учнів, вами було помічено, що учні краще засвоюють навчальний матеріал, коли використовуються схеми, таблиці, малюнки підготовлені вчителем до уроку індивідуально. · Як можна пояснити це психологічне явище? Який психічний процес лежить в основі такої реакції? Про що свідчить така особливість засвоєння навчального матеріалу? Розробіть рекомендації вчителю щодо розвитку сприймання у молодших підлітків.

ДОДАТОК А. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ГРУПОВОЇ РОБОТИ «ВІДЧУТТЯ ТА СПРИЙМАННЯ» (продовження)

2 варіант

1. Розкрийте специфічні риси сприймання як психічного процесу.
2. Яка закономірність відчуттів виявляється у наступному прикладі? Особа перестає відчувати неприємний запах в умовах його тривалої дії на орган чуття.
3. Яка закономірність сприймання ілюстрована на наступному малюнку?

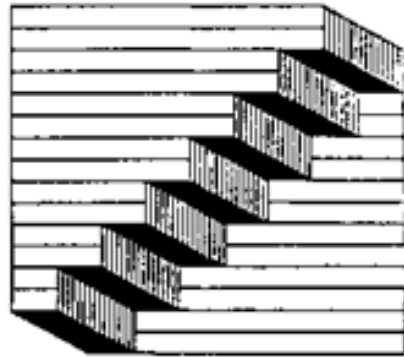
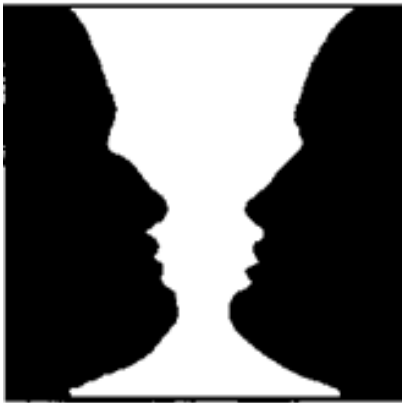
4. Яка закономірність відчуттів виявляється у наступному прикладі?
Людина не чує як муха повзає по поверхні стола.
 5. Якщо показати дитині на папері чорнильну пляму і запитати її: «Що ти бачиш? Що це?», - То відповіді зазвичай бувають такого роду: «Це птах, ось крила», «Це дві собаки зустрілися», «Це тітонька, от у неї ніс довгий і т. д.»
Якщо ж таке питання задати дитині з вадами психічного розвитку, то найчастіше вона відповість: «клякса», «пляма».
- Яка важлива особливість людського сприймання є у відповідях здорової дитини і відсутня у дитини з порушеною психікою?

- Які фактори впливають на особливості сприймання людиною чорних плям?

ДОДАТОК А. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ГРУПОВОЇ РОБОТИ «ВІДЧУТТЯ ТА СПРИЙМАННЯ» (продовження)

3 варіант

1. В чому основні відмінності процесу відчуття від процесу сприймання?
2. Яка закономірність відчуттів виявляється у наступному прикладі? Психофізіолог Г. Фехнер сприймав звук «є» як жовтий, «а» як білий, «у» як чорний; звучання флейти — синій колір.
3. Які закономірності сприймання ілюструє наступний малюнок?

4. На білій стіні висить годинник, чорний циферблат яких обрамлений овалом сріблястого кольору. Людина пильно вдивляється у циферблат, намагаючись визначити положення стрілок, потім переводить погляд на білу стіну та раптом бачить там *годинник* в дещо зміненому вигляді. Що собою являє дане явище?
5. Як організувати екскурсію для молодших школярів восени в парку, аби створити найкращі умови для розвитку чуттєвого пізнання та організації спостереження? Які фактори можуть перешкодити пізнання дитиною довкілля під час проведення екскурсії. Поясніть це з точки зору організації процесів відчуття та сприймання, а також вікових та індивідуальних відмінностей пізнавальних процесів.

